

1

Lausunto erityisen kuntajakoselvityksen asettamisesta

454/114/2007

KV

Kuntarakennelaki antaa valtiovarainministeriölle mahdollisuuden määrätä toimitettavaksi erityisen kuntajakoselvityksen ”kuntajaon muuttamista koskevan asian laajuuden tai vaikeuden johdosta taikka muusta perustellusta syystä”. Ministeriö on, katsottuaan että kuntien aloitteesta tehtävien kuntajakoselvitysten perusteella ei ole syntymässä riittäväksi katsottava kuntarakenneratkaistu, valmistellut luonnosta päätökseksi, jolla Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja mahdollisesti Vihdin tulee osallistua ministeriön aloitteesta tehtävään erityiseen kuntajakoselvitykseen.

Kuntarakennelain mukaan valtiovarainministeriön on kuultava asianomaisia kuntia ennen erityisen kuntajakoselvityksen määräämistä alueella ja on 8.10.2013 pyytänyt kuntien lausuntoa asiaa koskevasta selvitysmääräysluonnoksesta. Luonnoksen mukaan selvitystyö alkaa 1.12.2013 ja päättyy viimeistään 31.10.2014 mennessä.

Lausuntopyyntö ja luonnos selvitysmääräykseksi ovat esityslistan **oheismateriaalina**.

Lausunnot on pyydetty 19.11.2013 mennessä. Ministeriö on ilmoittanut lähettävänsä erillisen lausuntopyynnön kuntajako-selvittäjistä ja ilmoittanut määrääjäksi saman, eli 19.11.2013. Esityslistan valmistumiseen mennessä lausuntopyyntö ei ole saapunut kaupungille.

Kuntarakennelain 4 e §:n 1 momentin mukaan Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten, Kirkkonummen, Hyvinkään, Pornaisten, Tuusulan, Keravan, Järvenpään, Nurmijärven, Mäntsälän, Sipoon ja Vihdin kuntien tulee 4 d §:ssä säädetystä poiketen selvittää yhdistymistä alueilla, joilla on merkittävä yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve yhteisen keskustaajaman ja sen kasvupaineen vuoksi ja jotka muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden sekä ovat perusteltuja alueen kokonaisuuden kannalta.

Lukuun ottamatta Helsinkiä ja Vantaata em. kunnat ovat käynnistäneet ns. omat kuntajakoselvitykset. VM on siis kuitenkin katsonut, ”ettei metropolialueelle ole syntymässä alueen kokonaisedun näkökulmasta riittävää kuntarakenneratkaistua ilman Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Vantaan, Keravan, Kirkkonummen, Sipoon, Tuusulan ja mahdollisesti Vihdin kuntien välillä toteutettavaa erityistä kuntajakoselvitystä”.

Hallitus on rakennepoliittisessa ohjelmassaan 29.8.2013 linjannut, että ”metropolialueen kokonaisuuden varmistamiseksi valtiovarainministeriö asettaa alueelle erityisen kuntajako-selvittäjän.”

VM on myös asettanut (4.10.2013) metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä valmistelevalle työryhmälle, jonka tavoitteena on valmistella hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvien metropolihallintoa koskevien linjausten pohjalta tarvittavat lainsäädäntötoimenpiteet metropolihallinnon perustamiseksi alueelle. Työryhmän tulee antaa 31.3.2014 mennessä väliraportti ainakin metropolihallinnon hallintomallia, tehtäviä ja rahoitusta koskevista alustavista ehdotuksistaan. Väliraportista tullaan pyytämään kun-

tien ym. tahojen lausunnot. Asettamispäätös jaetaan valtuutetuille tiedoksi **oheismateriaalina**.

Kauniaisten kaupunginvaltuusto on (16.9.2013 § 67) metropolialueen esiselvityksestä antamaansa lausuntoon viitaten päättänyt, että 1.7.2013 voimaan astuneen kuntarakennelain mukainen yhdistymisselvitys käynnistetään Espoon, Kauniaisten, Kirkkonummen ja Vihdin kuntien kesken.

Tämän selvityksen ensisijaisena tavoitteena on selvittää kuntien yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi, hyvän elinympäristön ja kestävä kehityksen turvaamiseksi sekä seudun kilpailukyvyyn ja elinvoimaisuuden parantamiseksi. Lisäksi tavoitteena on hallituksen rakenne-poliittisen ohjelman mukaisesti edistää toimenpiteitä julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. Edelleen kunta-rakennelaki velvoittaa selvittämään kuntien yhdistymisen edellytykset etuineen ja haittoineen sekä valmistelemaan selvityksen pohjalta mahdollinen kuntien yhteinen yhdistymisesitys.

Todettakoon tässä yhteydessä, että valtiovarainministeriö on 30.11.2013 mennessä pyytänyt kuntien ilmoitusta siitä minkä kunnan tai kuntien kanssa se selvittää kuntien yhdistymistä kuntarakennelain mukaan. Tiedot tulee toimittaa sähköisesti vastaamalla webropol -kyselyyn. Kysymykset koskevat em. asian ja päätösten yhteneväisyyden lisäksi onko kunnalla vaihtoehtoisia selvitysalueita ja täyttääkö ilmoitettu ensisijainen selvitysalue kuntarakennelain 4 §:n mukaiset kuntajaon muuttamisen edellytykset ja kun kyseessä on 4 e §:ssä mainittu kunta, eli Helsingin metropolialueen kunta, mainitun pykälän mukaiset selvitysalueita koskevat perusteet? Vastaus annetaan em. valtuuston 16.9. tekemän päätöksen mukaisena.

Kauniaisten kaupunginvaltuusto on kuntauudistukseen liittyvissä lausunnoissaan (11.4.2012 ja 4.3.2013 ja 13.5.2013) kannattanut kuntien säilymistä itsenäisinä peruskuntina ja kuntajako-selvitysten sijasta kannattanut palvelujen kehittämistä yhteis-toiminnassa seudun kuntien kanssa sekä tarkoituksenmukaisen metropolihallintoratkaisun selvittämistä. Kauniaisten kaupunki ei hyväksy kuntien pakkoliitoksia eikä kannata pakkoselvityksiä. Kauniaisten on lausunnoissaan myös tuonut esille, että Helsingin seudun kuntien yhdistäminen olisi kuntatalouden sekä metropolialueen kehityksen kokonaishallinnan ja seudun haasteiden ratkaisun kannalta täysin virheellinen toimenpide.

KH:

KV päättää antaa valtiovarainministeriölle seuraavan lausunnon erityisen kuntajakoselvityksen käynnistämisestä:

”Helsingin seudun kuntien yhdistymisratkaisuille on valtioneuvoston kuntarakenneuudistusta koskevien linjaratkaisujen ja myös kuntarakennelain nimellisen säännöksen nojalla (4 e § 3 mom.) kytkeä kysymykseen metropolihallinnon tarpeesta. Yksinkertaistettuna suhde on sellainen, että merkittävät suurkuntaratkaisut vähentävät tai poistavat metropolihallinnon tarpeen, ja päinvastoin, vähäiset muutokset kuntarakenteessa korostavat sitä. Kun valtioneuvosto on ryhtynyt valmistelemaan lainsäädäntöä vaaleilla valittavan metropolihallinnon perustamiseksi, on valinta näiden kahden perusvaihtoehdon välillä tehty. Tämä vastaa myös Kauniaisten kaupungin kantaa. Siinä valossa erityisselvityksen ulottaminen sellaisiin kuntiin, jotka jo omilla ratkaisullaan ovat käynnistäneet kuntajakoselvitykset, ei ainaakaan esitetystä laajuudesta ole perusteltua.

Tämän johdosta Kauniaisten kaupunki ilmoittaa, että se pitää erityisen

kuntajakoselvityksen asettamista tarpeettomana.

Kauniaisten kaupunki haluaa tässä yhteydessä myös kiinnittää valtiovarainministeriön huomion siihen, että metropolihallintoa koskevan lainsäädännön valmistelussa tulee varmistaa vuorovaikutus kaikkien Helsingin seudun 14 kunnan kanssa”.